

Már a következő részletekben számol be, hogy az egész bonyolult ügy érthető legyen:

(Bakancsból cipő.)

A szövetséget a télen szorgalmasan gyártotta a cipőket, miáltal lényegesen enyhítette a lábbeli-hiányt. A szorgalmas cipőgyártásnak megvolt az oka. Azért készültek a cipők gőzerővel, mert a gyár abban a kivételesen szerencsés helyzetben volt, hogy közvetlen az októberi fennadalom kitörése előtt nagymennyiségű felsőbőrt és talpbőrt kapott a bőrközponttól. Katonai bakancsokat kellett volna ebből a bőrből készíteni, közben azonban kitört a forradalom és a kormány feloldotta ezt a bakancsbőrt. A kormány engedélye alapján a bőrt a polgárság részére kellett biztosítani, még pedig az akkori maximális áron. A szövetséget is maximális áron kapta a bőrt, így is kellett volna azt továbbadni, meglegedve azzal a normális és tisztességes haszonnal, ami a nagy- és kiskereskedői legmagasabb ár között van. A tájékltség kedvéért megemlítjük, hogy ez a maximális ár talpbőrnél 14—15, talpbélésnél 6—8 korona volt különként.

Ebből az anyagból készültek azok a szülpapapók, amelyeket a gyár a télen hozott forgalomba, részben a közfelfelvezési hivatal cipőosztálya révén. Mintegy 30,000 pár cipő került ebből az anyagból forgalomba. Még ebben az esztendőben is gyártotta a cipőket a szövetség, május 10-én azonban, felsőbőrhánya miatt, beszüntette az üzemet.

(Bőrkereskedők eszméje, amely a szövetségnek jóvádelmez.)

A szegedi bőrkereskedők május elején arra az eszmére jutottak, hogy Jugoszláviából kéne bőrt behozni. Két megbízottjukat el is küldték Zágrábba és Temesvárra, hogy bőrt vásároljanak. A cipészek nagy örömmel fogadták az eszmét, dacára annak, hogy a kereskedők közölték velük, hogy a bőrt csak régi nyomású bankjegyekért fogják árusítani, mert Jugoszláviából hozzák az árut és ott csak ezzel a pénzzel lehet fizetni. Azt is megmondták őszintén, hogy az áru drágább lesz a maximális árnál, a beszerzés és szállítás különös nehézségeire való tekintettel.

Alig egy hét múlva megfűdték a kisiparosok, hogy lehet bőrt kapni a kereskedőknél. Furesán néztek a cipészek, akik nem olyan naivak, hogy el lehetett velük hitegni, hogy ilyen rövid idő alatt megérkezett a bőr Jugoszláviából. Dacára ennek, hamarosan szétkapkodták a bőrt, mintegy hatvan mázsát. A bőr nem volt túlságosan drága, a talpbőrért 85, a talpbélésért 60 koronát fizettek a kereskedők az iparosokkal.

(Két oldala van a bőrnek.)

Köztudomású, hogy nemcsak az éremnek van két oldala, hanem a bőrnek is. Miután minden bőrnek két oldala van, ennek a bőrnek is annyi volt. Kivülről jugoszláv bőrnek látszott, a másik oldalon azonban rajta volt a magyar bőrközpont bélyegzője. A cipészek konstatálták ezt, akik oly módon és oly drágán jutottak a bőrhöz és akik érdeklődni kezdtek, hogy milyen bőr is tulajdonképpen ez a bőr. A kereskedők ekkor, — amikor az árut már értékesítették — bevallották, hogy a bőr a cipőszövetkezeté volt.

Kiderült ekkor az is, hogy az árdrágítást nem a kereskedők követték el, hanem a szövetséget velük szemben, mert a 14 koronás talpbőrt 70 koronáért, a 6—8 koronás bélést pedig 50 koronáért adták a kereskedőknek, akik csak 20 százalék hasznot számítottak ezekhez az árakhoz.

Nem írunk kommentárt a cipőszövetkezetnek ehhez a pénzügyi manőveréhez, amely a bőrkereskedőkön és a cipészeken keresztül az amúgy is kiuzsorázott fogyasztók közönségét sebezte meg súlyosan, csak az esetet tárjuk kötelességszerűen a nyilvánosság elé, hogy mindenki a saját érzése szerint bírálhassa el.

Tamás Rezső.

Miért nem lehet építkezni.

— Nagy az anyagdrágaság. — Nincsen mész a városban. —

(Saját tudósítónktól.) A sok értekezlet, szilárd elhatározás után még mindig nem indult meg az építkezés, pedig a kívánalmakat szinte a végsőig csökkentették le. Nem akarják már fölépíteni a munkástelepet, nem akarnak egy-két bérpalotát sem emelni, csak tatarozni a legszükségesebbeket. Hogy az építkezés nem indult meg és előreláthatóan sokáig nem is fog megindulni, annak egyik oka a túlságosan nagy drágaság, de legfőképpen az anyaghiány. A legelső okról nem kell itt hosszasan értekezni. A másik okról építészektől szereztük a következő információkat:

A város a személfuvarozó-telepen épített egy szerény munkásházat. Ez áll negy egyszoba-konyhás lakásból. Az anyag nagyrésze megvolt a város birtokában, nem kellett tehát pénzt adni érte. A külsőfalakat téglából, a válaszfalakat, vályogból építik. Az építkezés belekerült körülbelül 60,000 koronába, de persze inkább többbe, mint kevesebbe. Ha ugyanezt a házikót vásárolt téglából és más, pénzen vett anyagból építik, akkor természetesen jócskán emelkednék az építkezés költsége is. A háború előtt pl. 1000 drb. téglát 42—50 korona volt, most az ár 150—200 koronára, de volt eset, hogy 500 koronát is elérték érte. Az oltott mészköbmétere 500 korona. Az áremelkedés a háború kezdetétől mostanáig, hasonló arányú. Ez az ár azonban csak arra a mészre vonatkozik, ami még a városban volt, mert most egyáltalában nem lehet mészt kapni. Egy köbméter fal építése, kétoldali vakolással, háromszoros meszeléssel a békeidőben belekerült 18—20 koronába, ez most 300 koronánál is többbe kerül. A munkabére maga 90 korona, a háború előtt vako-

lással együtt volt 9 korona.

Hasonló arányban emelkedett a földmunka ára is.

Építkezni tehát alig lehet, legfőképpen a városban, akik saját használatukra magánházat emelnének, téglát helyett betonból, vagy a téglának valami csesőbb surrogátumából. Aligha egy kétszobás kis magánházat ilyen építkezéssel 25—30—35 ezer koronáért lehet megépíteni.

De a legnagyobb baj, hogy mész nincsen. Több száz olyan házigazda van, aki a maga érdekében kijavíttatná elhanyagolt, évek óta nem tatarozott házát, de meszt semmi pénzért sem tud szerezni. Meszt három irányból hoztak ezelőtt Szegedre, az Aradhoz közeli bányákból, Nagyvárad vidékéről és Herkulesfürdő környékéről. Mindezek a mészbányák most román kézen vannak. Ez megmagyarázza azt, hogy miért nincs most mész Szegeden, ahol a régi készletek már kifogytak. Vannak nálunk kereskedők, akik nagy áron is szívesen importálnák meszt, de vagy nem képesek kellő energiával utána járni a dolognak, vagy, ami valószínűbb és még nagyobb baj, nem találják kellő támogatásra. Ezt a támogatást kéne megszereznie a városi hatóságnak. Homok hiányáról is panaszkodnak az építési vállalkozók, de ez nem kéüldzhetetlen akadály. A Tisza, ha késedelmesen is, le fog apadni, akkor lesz homok bőven. Bár csak ezredrészben annyi mész lenne majd akkorára a városban! Mert ha építkezéssel alig lehet is beszélni, a javítási munkákról, ami annyira elkelne kereset nélkül való munkásainknak, ismételjük, volna némi vállalkozási kedv.

Középiskolai tanulók szünidei foglalkoztatása.

— Munka műhelyekben és a szabadban. —

(Saját tudósítónktól.) Dr. Regdon Károly orvos és Mayer Dezső tanár egy részben már megvalósult tervvel jöttek a polgármester elé. A középiskolai tanulók szünidei foglalkoztatására vonatkozik a terv, amelyet az ipartestületben tartott értekezleten beszéltek meg. Középiskolai tanulókat akarnak a hosszú szünidő alatt szórakoztató, edző munkával foglalkoztatni s őket állandó erkölcsi felügyelet alatt tartani. E végből, mint a Delmagyarország már megírta, nagyszabású ipartelep létesítenek, tanulókat iparosokhoz adnak munkára s végül külső, a szabadban való munkát és sporttal való foglalkozást nyújtanak nekik.

Nekünk a terv legutolsó pontja a legrokonoszevesebb. Abból áll, hogy például a Lechner-teret feltöltik maguk a tanulók, a kivágott fa térségét kiegyengetik s ott gyermekjátszótelepet készítenének. Nyilvánvaló, hogy ez edző, felüdítő munka és szórakozás, mert a felügyelet bizonyára gondoskodik arról, hogy a serdülő gyerekek ne erőltessék túl magukat merő virtuskodásból s mert a növények dolgozva folyvást szabad levegőn lesznek. A Lechner-park helyén télen koreoslyapályát akarnak berendezni.

Kevesebb elismeréssel nyilatkozhatunk a terv első részéről a műhelyekben való foglalkoztatásról. Az időt rövidnek tartjuk arra, hogy a tanulók nem hogy valami mesteriséget, de csak a kézügyességet is elsajátítsák, a kevés rátermettek kivételével, akik akár mindjárt az iparospályán maradhatnak. De a cél az volna, hogy a szünidő végeztével a fiúk ismét beüljenek az iskola padjaiba, a nehéz levegőjű tantermekbe — a műhelyekből, amelyekben valóban nem lehet olyan frissítő és a fejlődő testet erősítő a levegő, mint a szabadban. Aggályaink vannak, nem

tagadjuk, azért is, mert mi különben is azt óhajtanók, hogy gyermek-, tanoncmunkások helyett inkább több felnőtt munkást foglalkoztatnának ipartelepeink.

Általában azonban dícséretet érdemel az a nálunk meglehetősen ritka ügybuzgalom egy szép és hasznos cél érdekében, amivel a kezdeményezők eljárnak.

A tanulók már is igen sokan, százan fölül jelentkeztek. Egy megalakított bizottság veszi föl a további jelentkezőket. Ez a bizottság a városházán minden pénteken délután 4 órakor tárgyal a szünidei telep szükségleteiről. Iparosok jelentkezését, akik tanulókat fogadnak el, Bózsó János ipartestületi titkár jegyzi a hivatalában. Jelentkezni lehet a tanulóknak kertészeti munkára, amelynek vezetői Szabó Kálmán városi főkertész és Mayer Mariska tanárnő. Erre a munkára, illetőleg tanfolyamra, amelyet mi leghasznosabbnak és legszebbnek tartunk, eddig negyvenen jelentkeztek már. Famunkás-tanfolyam a Szlavonia ipartelepen és Körmendy Mátyás műhelyében lesz. Ide eddig 10 tanuló jelentkezett. A vas munkás-tanfolyam megkezdődött már Kecskeméti Antal zárgyárában és Bugyi Mihály műhelyében. Cipész-munkára a Vásárhelyi-sugárut 31. sz. alatti ipartelepen nyílik tanfolyam Orkányi Ede kuriai bírónál is jelentkezhetnek azok a szülők, akik gyermekeiket még a tanfolyamokra fölvenni kívánják.

Dr. Regdon és Mayer tanár a polgármester támogatását kérték az ügühöz, aki azt természetesen készségesen megígérte. De megadja a városi mérnökségnél való közbenjárást is arra, hogy a mérnökség tanácsot, utbaigazítást adjon a diákmunkásoknak a Lechner-ter feltöltéséhez, egyengetéséhez, árkosításához s egyéb ilyes munkákhoz. Bizonyos, hogy a szünidei foglalkozásra még sok tanuló fog jelentkezni.